

Glimlach, je staat voor de camera - De grote lijnen van cameratoezicht

P. Van den Eynde, Inspecteur-
generaal GBA

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Bestaat er één allesomvattende wetgeving m.b.t. camera's?

- Neen
- De zgn. “camerawet” is een **specifieke wetgeving** en heeft enkel betrekking op “*bewakingscamera's*”
  - De camerawet is niet van toepassing indien de [plaatsings- en gebruiksmodaliteiten van de] bewakingscamera reeds door een bijzondere wetgeving wordt geregeld:
    - Bv.: de voetbalwet (1998), De BOM wetgeving (2003), Wet op het Politieambt
  - De camerawet is evenmin van toepassing voor een bewakingscamera op de werkplaats
    - Bv.: CAO nr. 68 (privé sector), AVG (overheidssector)
- Wetgeving inzake camera's ook steeds samenlezen met de **algemene regels inzake gegevensbescherming (AVG)**

Toepassingsgebied van de camerawet

- Het moet handelen over een “**bewakingscamera**”:
  - elk (tijdelijk) vast of mobiel *observatiesysteem*,
  - voor de bewaking en toezicht van plaatsen,
  - dat hiervoor *beelden verzamelt, verwerkt of bewaart*
- Met welk **doel**?
  - **Misdrijven** te voorkomen, vast te stellen of op te sporen
  - **Overlast** te voorkomen, vast te stellen of op te sporen
  - Handhaving **openbare orde**

Enkele veel voorkomende vragen

- Wat met mijn webcam?
- Wat met mijn videoparlofoon?
- Vast, tijdelijk vast, mobiel, intelligent?
- Opnemen vs enkel real time?
- Dummy camera's?
- Beelden vs geluid?

De Camerawet maakt een onderscheid tussen 3 types van plaatsen

- Sui generis typering/afbakening:
    - Niet besloten plaats (NBP)
    - Voor het publiek toegankelijke besloten plaats
    - De niet voor het publiek toegankelijke besloten plaats
- ! Verschillend van meer algemene termen “openbaar” en “privaat domein”

3 types van plaatsen - Type 1

- **De niet-besloten plaats**

= "elke plaats die niet door een omsluiting is afgebakend en vrij toegankelijk is voor het publiek..."

Bv.: de openbare weg, een publiek park, gemeenteplein, marktplaats,...

opmerking 1: "omsluiting": minstens een visuele afbakening bijv. een hekken, maar ook een bordje met "*privé terrein*"

opmerking 2: VV enkel openbare overheid

3 types van plaatsen - Type 2

- **Voor het publiek toegankelijke besloten plaats**

"elk gebouw of elke door een omsluiting afgebakende plaats bestemd voor het gebruik door het publiek waar diensten aan het publiek kunnen worden verstrekt"

Bv.: een winkel, de loketzaal van een bank, een bioscoop, het openbaar vervoer,...

Belangrijk! de bestemming van de plaats gegeven door de verantwoordelijke

3 types van plaatsen - Type 3

- **De niet voor het publiek toegankelijke besloten plaats**

"elk gebouw of elke door een omsluiting afgebakende plaats die uitsluitend is voor het gebruik door de gewoonlijke gebruikers"

Bv.: een woning, een appartement, een kantoor (back office),...

opmerking:

“Gewoonlijke “gebruikers? bv. leveranciers, genodigden, medebewoners,...

De grote principes (1)

- **Finaliteitsbeginsel:**

"bewaking en toezicht van de plaatsen" (uitdrukkelijk omschreven in Camerawet)

- **Proportionaliteitsbeginsel** (zie ook HvJ december 2019):

- Belangenafweging
- Noodzakelijk en adequaat middel
- Aanvullend middel
- Gefilmde beelden
  - Adequaaf, pertinent en niet excessief
  - Enkel locatie van de verantwoordelijke voor de verwerking filmen (*uitzonderingen!*)

De grote principes (2)

■ Proportionaliteitsbeginsel (vervolg):

- Toegang tot de beelden:
  - Niet-besloten plaatsen: real time = enkel onder toezicht van politiediensten (uitbreiding via KB 9 maart 2014: agenten, CALOG en militairen + bewakingsagenten via wet private veiligheid)
  - NBP: real time = bevoegde overheden bij veiligheid belangrijke evenementen en noodsituaties
  - Besloten plaats toegankelijk voor het publiek: real time vs opnemen
- Discretieplicht – afschermen toegang
- Bestemmingen van de beelden: in beginsel politie en/of gerecht
  - Facultatief ingeval vaststelling van een eventueel misdrijf
  - Verplicht ingeval van verzoek bestuurlijke of gerechtelijke politie
  - Specifieke protocolakkoorden
- Bewaarduur: maximum 1 maand (**uitzonderingen!**)
- Aantal camera's: niet excessief gelet op doeleinden

De grote principes (3)

- Privacy by design

De positie van een bewakingscamera die bv. het huis van de burens filmt, kan een schending uitmaken van dit principe.

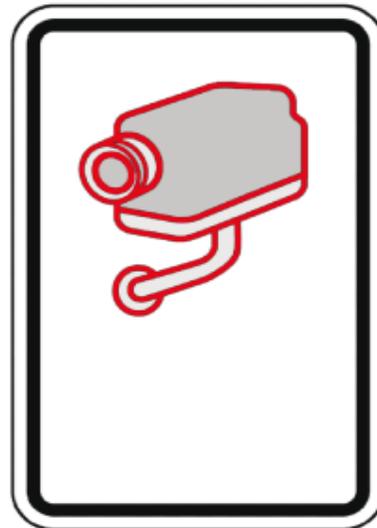
<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/beslissing-ten-gronde-nr.-74-2020.pdf>

De grote principes (4)

- **Informatieplicht:**

- Plaatsen van een pictogram: de camerawet voorziet een verplicht model (KB 10 februari 2008 *tot vaststelling van de wijze waarop wordt aangegeven dat er camerabewaking plaatsvindt*)

Ter info: afmetingen pictogram

Type plaats	Afmetingen	Materiaal
Niet-besloten plaats (openbare weg)	0,60 x 0,40 m	aluminiumplaat van minstens 1,5 mm dikte
Voor het publiek toegankelijke besloten plaats , waarvan de toegang niet wordt afgebakend door een onroerend bouwwerk (bijvoorbeeld: grote open parking)	0,60 x 0,40 m	aluminiumplaat van minstens 1,5 mm dikte
Voor het publiek toegankelijke besloten plaats , waarvan de toegang wordt afgebakend door een onroerend bouwwerk (bijv.: gebouw)	(0,60 x 0,40 m OF) A4 OF 0,15 x 0,10	aluminiumplaat van minstens 1,5 mm dikte of geplastificeerde sticker
Niet voor het publiek toegankelijke besloten plaats	(0,60 x 0,40 m) OF A4 OF 0,15 x 0,10	aluminiumplaat van minstens 1,5 mm dikte of geplastificeerde sticker

De grote principes (5)

■ Informatieplicht (vervolg):

- Afhankelijk van type plaats verschilt de grootte
- Aluminiumplaat of geplastificeerde sticker
- Aantal verplichte vermeldingen:
  - "*Camerabewaking – Wet van 21 maart 2007*"
  - De naam van de verantwoordelijke voor de verwerking (natuurlijk persoon of rechtspersoon) of zijn vertegenwoordiger (naam bedoeld voor het uitoefenen van de rechten)
  - Het postadres (eventueel ook het e-mailadres of telefoonnummer) waar de verantwoordelijke voor de verwerking kan bereikt worden
  - In voorkomend geval de gegevens van de DPO
  - In voorkomend geval de website van de VV

De grote principes (6)

- **Recht van toegang:**
  - Iedere gefilmde persoon heeft recht op toegang
  - Weliswaar via een verzoek aan de verantwoordelijke met voldoende aanwijzingen
  - Verplichting voor VV om vanaf dat moment de beelden te bewaren!

De grote principes (7)

- **register** van beeldverwerkingsactiviteiten
  - Nieuwe verplichting (AVG)
  - In schriftelijke vorm (ev. elektronisch)
  - Ter beschikking houden van GBA en politie
  - Aantal verplichte vermeldingen: contactgegevens, doeleinde(n), bewaartermijn, beveiligingsmaatregelen, type plaats,...

- Register vs aangifte (ten dele dubbel)

De aangifte (1)

- De camerawet voorziet een **specifieke mededelingsprocedure** (zie KB 8 mei 2018 *betreffende de aangiften van de plaatsing en het gebruik van bewakingscamera's en betreffende het register van de beeldverwerkingsactiviteiten van bewakingscamera's*)
  - ⇔ *afschaffing aangifteverplichting bij AVG*
- Iedere beslissing dient **medegedeeld te worden aan de politiediensten**:
  - Via een *standaardformulier*
  - Uiterlijk de dag *vóór de datum van ingebruikneming*
  - Niet meer bij GBA wel bij FOD Biza
- In de praktijk gebeurt **alles via één aangifte PER SITE**

De aangifte (2)

- Voor de *niet-besloten plaatsen* gelden nog **extra formaliteiten**:
  - Positief voorafgaand *advies* van de betrokken *gemeenteraad*
  - Na raadpleging van de betrokken korpschef (wijziging tov. van oorspronkelijke wetgeving – oorspronkelijk ook positief advies vereist!)

De aangifte (3)

- Op de aangifteverplichting bestaat er een **uitzondering**:
  - Verwerkingen voor *persoonlijk of huishoudelijk gebruik*
  - 3 voorwaarden te vervullen:
    - Besloten plaats niet voor het publiek toegankelijk,
    - Natuurlijke persoon,
    - Voor persoonlijk of huishoudelijk gebruik = zoals bij de privacywetDeze bepaling wordt geïnterpreteerd als verricht binnen **IN** een woning

De aangifte-praktisch (4)

- Alleen **elektronische aangifte**
- Via webapplicatie bij **FOD BiZa:**
www.aangiftecamera.be
- In beginsel **via E-ID**
- **Jaarlijkse validatie**
- **Overgangsperiode** voor bestaande camera's (loopt dit jaar af)
- Modelformulier met **verplichte vermeldingen**

Gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB)

- Voor de stelselmatige en grootschalige monitoring van openbaar toegankelijke ruimten is – bovenop het register en de aangifte – ook een GEB vereist
- Meer info:
<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

Mag ik alles filmen met mijn bewakingscamera?

- **Verbod** van ieder **heimelijk gebruik** (↔ pictogram)
- **Verbod** tot het filmen van bepaalde **gevoelige gegevens**:
  - Geen beelden die de intimiteit schenden
  - Geen beelden die gericht zijn op het inwinnen van informatie over uw filosofische, religieuze, politieke, syndicale gezindheid, etnische of sociale origine, seksuele leven of gezondheidstoestand,
- **Mobiele** bewakingscamera's
  - Aparte regeling en definitie
  - Beperkt gebruik
    - Niet besloten plaats: Enkel door of voor gemeente
    - Besloten plaats:
      - Enkel voor bewakingsagenten in zeer specifieke plaatsen niet toegankelijk voor het publiek met een hoog veiligheidsrisico of
      - Een besloten plaats waar niemand geacht wordt aanwezig te zijn of
      - Door een natuurlijke persoon voor persoonlijke/huishoudelijke doeleinden in een BP niet toegankelijk voor het publiek

Gemengd gebruik: toepassing van de Camerawet in combinatie met CAO nr. 68

- **Concreet voorbeeld:** welke wetgeving dient een bedrijf na te leven indien de **bewakingscamera zowel buitenstaanders als werknemers** filmt?
  - Werknemers in de privésector vallen onder CAO nr. 68
  - **De Camerawet en CAO nr 68 sluiten elkaar niet uit**
- ⇒ De verantwoordelijke zal de Camerawet moeten toepassen t.o.v. de personen die onder de toepassing vallen van deze wet en hij zal CAO nr 68 moeten toepassen tov de werknemers

Collectieve arbeidsovereenkomst nr. 68

- Elk bewakingssysteem met één of meer camera's dat ertoe strekt om bepaalde plaatsen of activiteiten op de arbeidsplaats te bewaken
- Enkel toegelaten voor de volgende doeleinden:
  - veiligheid en de gezondheid,
  - bescherming van de goederen van de onderneming,
  - controle van het productieproces, die zowel betrekking kan hebben op machines (om de goede werking ervan na te gaan), als op werknemers (ter evaluatie en verbetering van de werkorganisatie),
  - controle van de arbeid van de werknemer.

Werkgever moet het doeleinde steeds uitdrukkelijk omschrijven

CAO nr. 68 (vervolg)

- Camerabewaking mag voortdurend of tijdelijk zijn voor de volgende doeleinden:
  - veiligheid en de gezondheid,
  - bescherming van de goederen van de onderneming en
  - controle van het productieproces, maar dan enkel indien deze controle betrekking heeft op machines.
- Camerabewaking moet tijdelijk zijn voor de volgende doeleinden:
  - controle van het productieproces indien die betrekking heeft op werknemers en
  - controle van de arbeid van de werknemer.

CAO nr. 68 (vervolg)

- Indien het doeleinde van de camerabewaking controle van de arbeid van de werknemer is, mag dit niet tot gevolg hebben dat beslissingen en beoordelingen door de werkgever enkel gebaseerd worden op gegevens die via deze camerabewaking verkregen zijn.
- Speciale procedure om de werknemers te informeren/beschermen

Uitsmijter: Performant bewakingscamerasysteem?

- Denk aan:
  - Beeldvorming ⇔ licht (daglicht, kunstlicht, infrarood, tegenlicht)
  - Opnamemedium (analoog, digitaal: opletten voor geheugencapaciteit en eventuele compressietechnieken)
  - Inzoomen (analoog – digitaal, digitaal geeft enkel grotere pixels)
  - Positie camera (hoogte, objecten in de buurt zoals bomen)
  - Beeldresolutie
  - Onderhoud
  - ...
- Lijkt evident, maar...

Meer info

- Website BiZa: www.besafe.be
- Website GBA: www.gegevensbeschermingsautoriteit.be
- Gids camerabewaking (BiZa) met verschillende delen

